

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6 (3ος όρ.), 10674 Αθήνα, τηλ: 210 7233221-2; φαξ: 210 7233217;
e-mail: info@nchr.gr, website: www.nchr.gr

**Απόψεις και προτάσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με την Εθνική
Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την
Κοινωνική Ένταξη 2008-2010¹**

Στο από 13/06/2008 έγγραφο (αρ. πρωτ. 677) που απέστειλε στην ΕΕΔΑ το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, διατυπώνονται ορισμένα θεμελιώδη ερωτήματα σχετικά με την ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2008-2010. Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει την πρόθεση του Υπουργείου να προβεί σε κοινωνική διαβούλευση γι' αυτό το καίριο από άποψη εθνική και ευρωπαϊκή ζήτημα, ορισμένες ειδικότερες εκφάνσεις του οποίου την έχουν επανειλημμένα απασχολήσει. Με αφετηρία αυτά τα ειδικά ζητήματα περιορίζεται σε ορισμένες βασικές επισημάνσεις.

Στην ΕΕΔΑ ζητήθηκε να διατυπώσει απόψεις και προτάσεις στους τομείς της κοινωνικής ένταξης, των συντάξεων, της υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας ως προς τα ακόλουθα ζητήματα: α) τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα, β) τον αντίκτυπο των υφιστάμενων μέτρων, όπως προβλέφθηκαν στην προηγούμενη Έκθεση 2006-2008, γ) τις βελτιωτικές δράσεις και τις πολιτικές, δ) τις τέσσερις βασικές πολιτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης και τη σκοπιμότητα τροποποίησής τους. Η ΕΕΔΑ καλείται, επίσης, να διατυπώσει οποιοδήποτε άλλο σχόλιο.

---

¹ Το εν λόγω κείμενο ενέκρινε ομοφώνως η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στην από 10.07.2008 συνεδρίασή της κατόπιν σχετικής επεξεργασίας από το Β' Τμήμα (Κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων) με βάση τις προτάσεις της κας Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, Μέλους της ΕΕΔΑ, εκπροσώπου του ΣΔΓ και την εισήγηση της επιστημονικής συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ, Τ. Σταυρινάκη.

Η ΕΕΔΑ λαμβάνει υπόψη τους στόχους που έχει θέσει η ΑΜΣ (Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού) στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για καθένα από τους τομείς της κοινωνικής ένταξης, των συντάξεων και της υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας.

A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

α) Κύριες προκλήσεις

Η ΕΕΔΑ έχει επισημάνει την ανάγκη σχεδιασμού συγκεκριμένης στρατηγικής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην αγορά εργασίας των γυναικών, των προβλημάτων πρόσβασης στις υπηρεσίες και συμμετοχής στην αγορά εργασίας των Ρομά, των προσφύγων, των μεταναστών και των ΑμεΑ. Προβλήματα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας αντιμετωπίζουν, επίσης, οι ηλικιωμένοι, ειδικά στις περιπτώσεις απουσίας στενού οικογενειακού κύκλου.

Σημειώνεται, τέλος, η σπουδαιότητα της ενημέρωσης του κοινού σχετικά με την ύπαρξη της νέας νομοθεσίας κατά των διακρίσεων και του μηχανισμού προστασίας που αυτή προβλέπει.

β) Αντίκτυπος των υφιστάμενων μέτρων

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

γ) Βελτιωτικές δράσεις και πολιτικές

Η ΕΕΔΑ στηρίζει τη συμμετοχή των ΜΚΟ και των φορέων που εκπροσωπούν τις ομάδες που αντιμετωπίζουν προβλήματα πρόσβασης στις υπηρεσίες και στην αγορά εργασίας.

Στην από 14.06.2005 συναφή συμβολή της ΕΕΔΑ, είχε προταθεί η συμπλήρωση των ευάλωτων ομάδων και με άλλες². Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης, πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι αιτούντες άσυλο, εκτός των μεταναστών. Εξάλλου, παρά τη δημιουργία του νέου

---

² «Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕν) 2005-2006 του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας», *Έκθεση 2005*, σελ. 113-114.

Κέντρου Φιλοξενίας στη Σάμο, κατόπιν της διακοπής λειτουργίας του Ασπροπύργου οι θέσεις φιλοξενίας ανέρχονται σε 650, οι οποίες αναμφίβολα δεν επαρκούν.

Από τις συναντήσεις της ΕΕΔΑ με αρμόδιους φορείς για ζητήματα Ρομά και με τη συμμετοχή εκπροσώπων τους προέκυψε ότι η πρακτική των κοινωνικο-ιατρικών κέντρων έχει επιφέρει θετικά αποτελέσματα για τις κοινότητες των Ρομά. Επομένως, η ΕΕΔΑ προτείνει την επέκτασή τους τόσο αριθμητικά αλλά και όσον αφορά τις δραστηριότητές τους.

Η ΕΕΔΑ έχει προτείνει τη παροχή ενισχυτικής διδασκαλίας για τα παιδιά Ρομά, η οποία δεν θα παρέχεται μέσω ειδικών τάξεων, μέτρο που εντείνει την περιθωριοποίηση³.

Η ΕΕΔΑ έχει, επίσης, προτείνει να παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά υποστηρικτική διδασκαλία μέχρι να μάθουν καλά την ελληνική γλώσσα και σε αυτή την περίπτωση, κατανομή των μαθητών ανάλογα με τις υπηκοότητές τους, προκειμένου να διευκολυνθεί η συστηματοποίηση της εκμάθησης της ελληνικής, και όχι απαραίτητα σύμφωνα με την ηλικία τους⁴.

Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει την ανάγκη επικύρωσης σε σύντομο χρονικό διάστημα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου, το οποίο προβλέπει το μηχανισμό αναφορών ατόμων και ομάδων ατόμων για παραβιάσεις της Σύμβασης (2006), ώστε να αποτελέσουν ένα σημαντικό εργαλείο για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των ΑμεΑ⁵. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί η πρόταση της ΕΕΔΑ σχετικά με τη δημιουργία Κύκλου του ΣτΠ για τα δικαιώματα των ΑμεΑ. Η επικύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ θα ήταν σκόπιμο να συνοδευτεί από μεγάλη ενημερωτική εκστρατεία, η οποία θα ενημερώσει τα παιδιά με αναπηρίες για τα δικαιώματά τους, ενώ παράλληλα θα ευαισθητοποιήσει και θα εξοικειώσει

---

³ «Προτάσεις της ΕΕΔΑ για την προστασία των τσιγγάνων στην Ελλάδα», *Έκθεση 2001*, σελ. 191. Σημειώνεται, επίσης, ότι το Σεπτέμβριο θα ολοκληρωθεί νέα εισήγηση της ΕΕΔΑ για ζητήματα των Ρομά που άπτονται της στρατηγικής κοινωνικής ένταξης.

⁴ «Προτάσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων», *Έκθεση 2006*, σελ. 156.

⁵ Βλ. τη συνοπτική απόδοση των εισηγήσεων κατά τη σχετική Ημερίδα της ΕΕΔΑ & ΕΣΑμεΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 10.12.2007, *Έκθεση 2007* (επί του πιεστηρίου), σελ. 451-458.

τους πολίτες και τους αρμόδιους φορείς με το ζήτημα της καταπολέμησης των διακρίσεων κατά των παιδιών με αναπηρίες.

Στο πλαίσιο αυτό θα έπρεπε να δημιουργηθεί αξιόπιστο εθνικό σύστημα καταγραφής και επεξεργασίας στοιχείων για κάθε περίπτωση αναπηρίας, το οποίο θα λαμβάνεται υπόψη για την πρόληψη και την κατανομή της χρηματοδότησης προγραμμάτων υποστήριξης.

Αναγκαίως, επίσης, κρίνεται από την ΕΕΔΑ ο σχεδιασμός βελτιωτικών δράσεων σχετικά με την κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη των αποφυλακισμένων. Στις πρόσφατες προτάσεις της σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων και τις συνθήκες κράτησης⁶, η ΕΕΔΑ τόνισε ότι πρέπει να υποστηριχθεί με κάθε τρόπο η οργάνωση, στελέχωση και αποτελεσματική λειτουργία του ΝΠΙΔ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ». Επιπλέον, η ΕΕΔΑ επεσήμανε ότι πρέπει να αρθούν κωλύματα πρόσληψης στο δημόσιο λόγω ποινικής καταδίκης, επαναχορήγησης αδειών οδήγησης σε ανεξαρτημένα άτομα και γενικότερα ο,τιδήποτε ανακόπτει την κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη των αποφυλακισμένων. Στο ίδιο πνεύμα εντάσσεται η πρόταση της ΕΕΔΑ προς την πολιτεία να καταβάλλει όλες τις προσπάθειες που απαιτούνται για την εφαρμογή όλης της υφιστάμενης νομοθεσίας περί εναλλακτικών μέτρων και ποινών, προκειμένου να μειωθεί ο σωφρονιστικός πληθυσμός.

δ) Βασικές πολιτικές προτεραιότητες: διατήρηση ή αναθεώρηση;

Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις γυναίκες, τους νέους, τους μακροχρόνια άνεργους και τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού

Η προτεραιότητα αυτή είναι πράγματι σημαντική. Εντούτοις, χωρίς να θέλουμε να υποτιμήσουμε τη χρησιμότητα των μέτρων υλοποίησής της που αναφέρει η Έκθεση 2006-2008, θεωρούμε αναγκαίο να επισημάνουμε και πάλι την παράλειψη μέτρων πληρέστερης συμμόρφωσης προς τις

---

⁶ «Ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων και τις συνθήκες κράτησης στις ελληνικές φυλακές», Έκθεση 2007 (επί του πειστηρίου), σελ. 237-238.

σχετικές κοινοτικές οδηγίες, καθώς και μέτρων για την αποτελεσματική εφαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας που θεσπίσθηκε προς συμμόρφωση προς τις οδηγίες αυτές (Ν. 3488/06, ισότητα των φύλων στην απασχόληση, μεταφορά Οδηγίας 2002/73, και Ν. 3304/2005, εφαρμογή ίσης μεταχείρισης, μεταφορά Οδηγιών 2000/43 και 2000/78)⁷. Ειδικότερα, η ΕΕΔΑ έχει τονίσει στις Εκθέσεις της που αφορούν τα σχετικά νομοσχέδια, και έχει επαναλάβει σε μεταγενέστερες Εκθέσεις της, μεταξύ άλλων, την ανάγκη να βελτιωθούν και να ενταχθούν στους Κώδικες Πολιτικής και Διοικητικής Δικονομίας οι διατάξεις των προαναφερόμενων οδηγιών που απαιτούν τη, με ορισμένες προϋποθέσεις, μεταφορά του βάρους απόδειξης και τη νομιμοποίηση οργανώσεων για την άσκηση των δικαιωμάτων των θυμάτων διακρίσεων⁸. Δυστυχώς, αυτό δεν έχει γίνει και δεν έχουμε καμία ένδειξη ότι προγραμματίζεται, πράγμα που έχει ως συνέπεια την εκ μέρους δικαστών, δικηγόρων, οργανώσεων και ενδιαφερομένων άγνοια των κανόνων αυτών και τον συνακόλουθο πολύ περιορισμένο αριθμό προσφυγών θυμάτων διακρίσεων στη δικαιοσύνη και σε αρμόδιες διοικητικές αρχές.

Θεωρούμε επίσης αναγκαίο να επισημάνουμε ότι οι γυναίκες, να μεν αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση και τις συνθήκες εργασίας, δεν αποτελούν όμως «ομάδα» ή «κατηγορία», αλλά το μισό τουλάχιστον του πληθυσμού, τα δε προβλήματά τους έχουν διαφορετική φύση και αιτιολογία από εκείνα των «μειονεκτουσών ομάδων», και συνεπώς δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ούτε λεκτικά ούτε κατ' ουσία ως «ομάδα» ή «κατηγορία». Χρήσιμα είναι αναμφίβολα τα αναφερόμενα στην Έκθεση 2006-2008 μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων, αλλά ανεπαρκή, ενόσω δεν

---

⁷ «Απόφαση σχετικά με τη συμφιλίωση οικογενειακού και επαγγελματικού βίου, ενόψει και της ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2002/73/ΕΚ», Έκθεση 2005, σελ. 205-214 και «Παρατηρήσεις σχετικά με το σχέδιο νόμου Εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας», Έκθεση 2006, σελ. 101-127.

⁸ Όπ. π. Έκθεση 2006, σελ. 114-117 και «Κριτικές επισημάνσεις της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για το θεσμικό πλαίσιο περί διακρίσεων στην Ελλάδα», 22.06.2006. Βλ. Γνώμη της Ο.Κ.Ε., Εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού (Έκθεση του άρθρου 18 του Ν. 3304/2005), 18.07.2006, σελ. 30.

αντιμετωπίζονται παράλληλα και αποτελεσματικά, μεταξύ άλλων, τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν σχετικά με τη συμμόρφωση προς το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και τα σχετικά με την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής προβλήματα, που αφορούν τόσο τις γυναίκες όσο και τους άνδρες, όπως έχει επίσης επανειλημμένα επισημάνει η ΕΕΔΑ, τόσο σε ειδική Έκθεσή της για το τελευταίο αυτό ζήτημα, όσο και στην προαναφερόμενη Έκθεσή της για τη συμμόρφωση προς την Οδηγία 2002/73⁹. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ζητήσει από τα κράτη μέλη να προγραμματίσουν αντιμετώπιση των προβλημάτων ισότητας των φύλων στην Έκθεση 2006-2008, αλλά δυστυχώς η Έκθεση αυτή ήταν ελλιπής κατά τούτο.

Προτεραιότητα 2: Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση

Πρόκειται για πολύ σημαντικό ζήτημα που συναρτάται με την 1^η προτεραιότητα.

Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων

Μολονότι είναι χρήσιμα τα αναφερόμενα στην Έκθεση 2006-2008 μέτρα, η προστασία της οικογένειας, που πρέπει να γίνεται διαμέσου της στήριξης ανδρών και γυναικών, μεταξύ άλλων με μέτρα που διευκολύνουν την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, είναι πολύ ελλιπής, όπως έχει επανειλημμένα επισημάνει η ΕΕΔΑ (βλ. σχετικά με την 1^η προτεραιότητα). Και στη στήριξη των ηλικιωμένων μελών της οικογένειας συμβάλλουν τέτοια μέτρα (χωρίς όμως να είναι τα μόνα που χρειάζονται για τον σκοπό αυτόν). Υπάρχουν πολύ σοβαρά προβλήματα τόσο στη νομοθεσία, όσο και στην πράξη, που αντί να διευκολύνουν, παρεμποδίζουν την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, αποτρέπουν τους νέους και τις νέες από τη δημιουργία οικογένειας και δεν συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των οικογενειών. Η ΕΕΔΑ επιφυλάσσεται

---

⁹ Όπ. π. υποσημείωση 7.

να επανέλθει για το σοβαρότατο αυτό ζήτημα, ενημερώνοντας τις έως σήμερα σχετικές αποφάσεις της. Επισημαίνουμε μόνον, με την ευκαιρία αυτή, ότι εκκρεμεί προσφυγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά της Ελλάδας ενώπιον του ΔΕΚ για τις διακρίσεις όσον αφορά τα όρια ηλικίας και άλλες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών στα λεγόμενα στο κοινοτικό δίκαιο «επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης» και ό,τι το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί μεμονωμένα και μηχανικά, αλλά πρέπει να επιλυθεί παράλληλα με τη βελτίωση της σχετικής με την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής νομοθεσίας και της εφαρμογής της στην πράξη.

Προτεραιότητα 4: Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων/ομάδων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες

Όπως προκύπτει από τις προαναφερθείσες θέσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με την κοινωνική ένταξη, η προτεραιότητα αυτή πρέπει να διατηρηθεί και να ληφθούν υπόψη οι θέσεις των φορέων που δραστηριοποιούνται ενεργά στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των ομάδων αυτών.

B. ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

α) Κύριες προκλήσεις

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

β) Αντίκτυπος των υφιστάμενων μέτρων

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

γ) Βελτιωτικές δράσεις και τις πολιτικές

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

Γ. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

α) Κύριες προκλήσεις

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

β) Αντίκτυπος των υφιστάμενων μέτρων

Η ΕΕΔΑ δεν έχει ασχοληθεί προς το παρόν με το εν λόγω ζήτημα.

γ) Βελτιωτικές δράσεις και τις πολιτικές

Η ΕΕΔΑ έχει διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις για την πρόσβαση στην υγεία των μεταναστών χωρίς νόμιμα έγγραφα παραμονής.

Συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ έχει εισηγηθεί την κατάργηση του άρθρου 84 παρ. 1 του Ν. 3386/2005 στο σημείο που απαγορεύει την παροχή υπηρεσιών υγείας σε μετανάστες χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα διαμονής σε περιπτώσεις μη έκτακτης νοσηλείας. Η ΕΕΔΑ προτείνει σε κάθε περίπτωση:

- Να παρέχεται περίθαλψη στους μετανάστες χωρίς νόμιμα έγγραφα παραμονής σε περιπτώσεις επείγοντος περιστατικού μέχρι την αποκατάσταση της υγείας τους και όχι μόνο μέχρι τη σταθεροποίησή.
- Να διευρυνθεί η πρόσβαση των μεταναστών στις υπηρεσίες υγείας ώστε να καλύπτεται και ο προληπτικός ιατρικός έλεγχος.
- Να κατοχυρωθεί ιατρική παρακολούθηση και πρόσβαση στην περίθαλψη για τις εγκύους (κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και την περίοδο της λοχείας).
- Να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πρόσωπα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας (άρθρο 44 παρ. 1 εδ. ε) ανεξαρτήτως προηγούμενης κατοχής από τον αιτούντα άδειας διαμονής.
- Να καταργηθεί η πειθαρχική και ποινική δίωξη των υπαλλήλων νοσοκομείων, θεραπευτηρίων και κλινικών που παρέχουν ιατρική περίθαλψη πέρα από τα στενά πλαίσια που ορίζει ο νόμος.

Στο πλαίσιο της εξέτασης των συνθηκών κράτησης στις ελληνικές φυλακές, η ΕΕΔΑ επανέλαβε την ανάγκη να υπαχθούν το νοσοκομείο «Άγιος Παύλος» του Κορυδαλλού και το ψυχιατρείο κρατουμένων στην αρμοδιότητα του Υπ. Υγείας, ώστε να ενταχθούν στο ΕΣΥ. Η Επιτροπή

εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δρομολόγηση της υλοποίησης της πρότασης αυτή, η οποία είχε διατυπωθεί και από άλλους φορείς. Η ΕΕΔΑ επεσήμανε, επίσης, ότι οι φυλακές που βρίσκονται έξω από τον αστικό ιστό θα πρέπει να στελεχωθούν με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, ώστε να παρέχεται τουλάχιστον πρωτοβάθμια φροντίδα και να αντιμετωπίζονται τα επείγοντα περιστατικά, ενώ σε κάθε περίπτωση πρέπει να ληφθούν όλα εκείνα τα μέτρα που διευκολύνουν την πρόσβαση των κρατουμένων στα δημόσια νοσοκομεία¹⁰.

Αθήνα, 29 Ιουλίου 2008

---

¹⁰ Οπ. π. υποσημείωση 6, σελ. 235.